కర్తవ్యము

[కథ]

శ్రీమతి కమలాదేవి చౌధరి

[శ్రీ వావిలాల-వెంకటేశ్వర్లు తర్జుమా]

1

ఉత్తమము ఆ మెధర్తకు ఎక్కువగా ప్రేమించాడు. అతిథిలో ఆడాళ్లందరికీ ప్రాధ్యమానమూ అదే చర్చ. ఉమకూడ తనను అందరిస్త్రీలకన్నా భాగ్యశాలినిగా భావించుకుండేది. ఆ మెధర్తకూడ శృంగారవస్తువులు దెప్పి అలంకరించి పిలిచేవాడు, సినీమాలకు తనతోటే పిల్చుకెళ్లేవాడు. ఇరువురు పొరుగువాళ్లు తన భర్తనురించి చెప్పుటే ఆ మెహృదయము సుఖరాధినూనుతో నిండిపోయేది. చివరకు ఆ ప్రేమ ఎంతగా వుండిదంటే ఒక్కక్షణం వియోగంకూడ భరించలేక ఆ మెను పుట్టింటికిగూడా పంపజాలనేకాదు.

2

పాలకూరక్షేత్రం తిరుతాల చాలా ప్రసిద్ధమైంది. దూరదూరంనుంచి జనం వస్తారు తిరుతాల చూడవలసినదు జరుగుతోంది. గంగకిటకిటలాడి పడవలున్నాయి ఆపడవలమీద వికారపాటుపాడుతూ జనముంటారు. పడవవాళ్లు జనం ఎక్కువవుతోన్నారని మొత్తుకున్నా, పడవనిండా జనం ఎక్కించి. ఆపడవలోనే ఉమ. ఆ మెధర్తతో పాటు కూచుంది. వరి కళకంలో పడవ సుడిగుండంలో చేరింది. పడవ ముణిగిపోవటానికి తీరూరయింది బరువు ఎక్కువవటంచేత. వారలో ఉండేవాళ్లు అందరూ కేకలతో యీదుకుంటూ బయటికి పోయి ప్రాణం రక్షించుకుంటున్నారు. ఈత రాకపోయినా పరే గాభరాతో నీళ్లల్లో దూకుతున్నారు గాభరాతో. పడవమీద మిగిలినవాళ్లు ఉమా, ఆ మెధర్త. ఆ మెధర్తకూడ నీళ్లల్లో దూకటానికి సిద్ధంగా వున్నాడు. ఆ మెహృదయం దడదడ కొట్టుకుంటోంది. అలాగే గాలి తీవ్రం కావటంచేత పడవకేసి అలలు గట్టిగా కొట్టుకుంటోన్నాయి. ఉమ ఆ మెధర్తను కౌగిలించుకొని అతనితోటే చెల్లటమో చావటమో అనుకుంది. కాని వ్యర్థము. ఉమచేతు దృష్టైనా లేకుండా ఆ నీళ్లల్లో దూకి యీదుతున్నాడు. ఉమ తలకాయ, కండ్లు తిరిగాయి. కండ్లు మూసుకొని నావలో పడిపోయింది మృత్యువును ఆహ్వానిస్తూ. కొద్దిసేపు నిలుచున్న చేల మంది జనము పడవలోఉన్న స్త్రీని (ఉమను) రక్షించమని భగవంతుడిని ప్రార్థించారు.

3

ఈశ్వరుడుగూడా ఇంతమంది ప్రార్థనను త్రోసివుచ్చటం కష్టమే. నావ తేలికగా అవటంచేత మునగలేదు. పైగా ఒడ్డుచేరి రావటం మొదలెట్టింది. ఇంతలోనే సాహసులైన సహృదయులు నీళ్లల్లోదూకి చివరగా పడున్న ఉమను ఒడ్డుచేర్చారు. ఆ చేలజనంలో కొందరు భగవంతుడిని ప్రార్థించారు. మరికొందరు ఆ మెధర్తచేతు మాటి నవ్వివెళ్లారు

మరికొందరు భార్యను వదిలెట్టి ఎలా వచ్చావయ్యా! అని దబాయించారు. ఇంతజనంలో ఉమ సిగ్గుపడి ఏమంటానికి వీలుంది? ఒక క్షణంలో ఆమె భవిష్యజ్జీవన మంతా కండ్లకు కట్టినట్టయింది. ఆ మెధర్త ప్రేమమైన ఉద్యమరహించేవాళ్లంతా ప్రసన్నులవుతారు. వీళ్లలో ఆడాళ్లంతా మరోరకమైన చర్చకు దిగుతారు—ఉమధర్త ఇది వరకటివాడేనా? ప్రేమవల్ల పుట్టింటికి పంపించని ఆధిక్తవా—అని.

ఆ ప్రేమంతా యేమయింది? పుట్టింటికి వెళ్లినప్పుడు శాస్త్రీకవియోగము అసహనించలేనివాడు భార్తగా వచ్చిపోవటానికే ఒప్పుకున్నాడా? అయితే దానికి ఉపాయం లేదా యేమిటి? అసలే వివాహమే. అయితే స్వర్గంగా ఉమకు యీ ఆలోచనలు ఎంతగుచ్చుట్టాయి! భగవంతుడు తనపైన దయవుంచి తన భర్తను యీ గుర్తుటనుంచి కాపాడినందుకు భగవంతుడికి కోట్లకొలది ధన్యవాదాలు అర్పించింది.

వ్యర్థంగా ఎవరినీ దాదాపాపోపణ చేయటం ఉచితంగాదు. స్వార్థంలేకుండా ప్రేమించేవా స్థైర్యమంకి వుంటారు? కాని కర్తవ్యము? అవును. మానవసమాజము కర్తవ్య శృంఖలాలతో బంధింపబడివుండ అయితే తనప్రాణాలనురక్షించుకోవటమే వా కర్తవ్యము? పిత్ర, భార్యా, పుత్రుడు, తండ్రి, అన్నీ మోహాలు. ఎవరూ ఎవరికీ లేరు. మోహంలో పడిపోయి శక్తివుండి గూడ ప్రాణం రక్షించు కోకపోవటము—ఆత్మహత్యచేసుకోవడమూ పాపమే. కొంతకాలముక్రితము భారతీయస్త్రీలు భర్తతో చితో దగ్ధంగావటం తమకర్తవ్యంగా భావించారు. అది నాళ్ల ఆచారము. ఆ ఆత్మహత్య కూడా పాపమేనా?

ఈ ఆలోచనలతో ఉమకు గాభరావుంది. చివరకు న్యాయం దృష్టిపథంలోని కళ్లల్లో ప్రసన్నత తెచ్చుకొని నిబ్బరంతో భర్త ఒడ్డుకు చేరుకోవటాలకి, ఉపదేశి, యింటికి బాగా భగవంతుడికృపవల్ల బ్రతికి బయటపడ్డాము. ఇంకా దీనికు లెందుకూ?

4

వ్యాస్యుళ్ళ యైన పరివున్న భర్తకు తలతిప్పుగా కూర్చొనివున్న ఉమకళ్లనుంచి చేరి కన్నీళ్లు రాలాయి. ఆకు కలలనుంచి చేరకున్నా దితన్నిరోగము. వదలిపోకుండదీ ఆరసూరా లేదు. డాక్టరు టి. బి. అని చెప్తున్నాడు.

టి బి నిశ్చయించుకోవటానికి ప్రపంచంలో ఎంతకేదా? దేవుడా! యేంగావాలి నాకని ఇక తరవాత ఆ మెకు గోడలేదు. కళ్లు, హృదయం నదీప్రవాహంలా ఆ యిలాయాయి. ఇంతలోనే మరో మంచంలో నిద్రపోతోన్న కుర్రాడు ఏడుస్తూ ఆమ్మా అని లేచాడు. కండ్లు తుడుచుకొని కొంచెం సేపు కళ్లు మూసికొని భగవంతుడిని ప్రార్థించండి—నన్ను ఏడవబానికి ఒంటరిగా బ్రతికించకు తండ్రీ! పిల్లాడిని చంకలోకి తీసుకొని తమ తెడవుగా మాయిద్దరి అనంతరం నీ జీవుడుతాడు అని. ఈ ప్రపంచంలో ఏమీ తెలీని పిల్లాడికి దిక్కెవరు? భర్త నన్ని పోయిం తర్వాతకూడ ఈ పిల్లాడికోసం బ్రతికివుంటం నాధర్మమా? ఈ కల్పనతో ఆ మెహృదయంలో సుఖాలు బయల్దేరింది కరిం కంపించిపోయింది. కరిగి మేకొడు కరిగంతో వాటలు యిల్లుకూడ. "భూకంపము-భూకంపము" అనేకేకలు. ఆ మెధర్త—ఉమా! ఉమా లేవనాలేను, నా అళ బదులుకోని కుర్రాడిని తీసికొని పరిగెత్తుతో" అని చెప్పాడు. గాలిగుమాలం యాక్సిడెంటు నోంగ. భయంకర శబ్దాలతో యిల్లు కూలిపోతోన్నాయి. ఒకదిక్కుగా పడిపోయింది ఆ మె భర్త "నారీ! ఉషా" అని అరిచాడు. ఉమ కుర్రాడిని బయట పడిపెట్టి భర్తకొరకు లోపలి కొచ్చింది. కాని స్పృహ. ఇంటికప్పు విరుగుపడ్డది. దాంతో గూడ ఉమ భర్తమీద పడిపోయింది వైద్యభర్త లిద్దరూ భూదేవత ఆకలికి బలి అయిపోయారు.

వాడిపత్రిలో స్త్రీ మరణము

ఇంతవరకు 17 మంది [illegible]

వాడిపత్రి, జనవరి 14:— యీ గ్రామములో [illegible] వ్యాపించియున్నది. యిప్పటివరకు [illegible] మంది తగిలినది. అందులో 17 మంది మరణించారు. శోకప్రదము వస్తువులు [illegible] గదులు యేర్పాటుచేయబడినవి, [illegible] ఎక్కువగా యుండుటచేత [illegible] లను ఆర్కుట చేర్చలేకు. జాతీయులకు అర్కుట చేర్చవలయునని అధికారులు కొందరవలయుచున్నారు. పురపాలక సంఘము [illegible] పనిచేయుచున్నారు. వ్యాధివ్యాప్తి తగ్గినది.

ఆర్యవైశ్య సమావేశము

కర్నూలు, జనవరి 15:— జనవరి 17 వ తేదీ నుంచి జరుగబోవు ఆర్యవైశ్య సంఘము ప్రధాన కార్యక్రమాలు ప్రస్తుతము నిలుపుదల కొనబడినవి మరికొన్ని కార్యక్రమములు శ్రీ బాబా పెద్ద [illegible] గారు తెలుపుచున్నారు.

"భాషాయజ్ఞము"

పైడిపాలెం 5-12-1943 న ఆంధ్రపత్రికలో ప్రకటించినదానికి ఆంధ్రదేశ మన్ని ప్రాంతములనుంచిన్ని ఉత్సాహకరముగా స్పందనము వస్తున్నది. పినమాన్నట్లు, నా మెతలను రెండుమూడు వరుసలలో పమాయ్యలవనే ధైర్యము కలుగుచున్నది. ఆంధ్రు లందరు పనోయుగుచేస్తే ఆపని సులభసాధ్యమవుతుంది. దీక్షతో జ్ఞానాన్ని చేవాడను నేను. పనోయుగు చేయకళ్ళ నా గాంధ్రులందరున్ను. ఇది అయిన తరవాత 'తెనుగు పాడుపుకథలు' పద్మపదములు, తెనుగు బాలబాలికలపాటలు, వినోదములు—ఇంకా ఇంకా ఎన్నో సమయోచితములు ఉన్నవి. ఒకదానితరవాత ఒకటి సాధించవలెనుగ్రమపడేవాడను నేను యున్నాను. నాకు విసుగులేదు. నాపైనిందాదము తెలియుచూచాలమంది ఉత్సాహవంతులు ఊరగొంటున్నట్టు తెలుస్తున్నది.

ఇది నా పై విలాసము.

డాక్టరు చిలుకూరి నారాయణరావు
ఎమ్. ఏ., పిహెచ్. డి., ఎల్. టి.,
ఆత్రేయగ్రామము, అనంతపురము

ప్రాథమికపౌరసత్వహక్కులు

శ్రీమతి భారతీ రంగా

నాలుగేండ్ల నాడు బ్రిటిష్ బహుళ్ల యుద్ధం ప్రారంభం కాగానే భారతదేశంలో ప్రారంభిత నాగరకత్వపు హక్కులను వైతము మంజూరూ ప్రభుత్వము హరించినది. పత్రికా స్వాతంత్ర్యము వాక్ స్వాతంత్ర్యము విభిన్నపక్షులలో మాత్రము నిలబడియున్నవి. అంతకు మునుపు స్వాతంత్ర్యము పూర్తి భారతీయులకు తక్కువగా పోయినది. ఏ నాటనుండి స్వాతంత్ర్యము లేనిదో ఆ నుండియే అధికారులు దుష్టబుద్ధులు మండిపోయి, మిత్రమండలి విజయసాధనకు నోచ్చుకుంటిన పోట్టుపు మత్సాహపడుచుండిన భారతదేశము నందుపడుచుపైనది.

దాడి ప్రారంభం

జపాన్, బ్రిటిష్ దేశాల మధ్య యుద్ధం ప్రారంభం కావటంతో, ప్రజల పౌరహక్కాంధ్రమయిన బొంబాయిలో సమావేశమై భారతీయ నాయకులు ప్రకటించవలసినదానితో పాలకులు నారింతి నిమగ్నులైనవి. సమావేశ స్వాతంత్ర్యము, జాతీయోత్సవముల జరుపుకొనే హక్కు లన్నియు గాలికిగిరిపోయినవి. జాతీయవారంగుమ జరుపుకోలేము. నన్ను మీరుల పుస్తకాలు నిరోధించుకొను. గాంధీ అయుంతి ఉత్సవములను నిరోధించుట!

ఇది చాలదా యన్నట్టు ఇటీవల సుంబాయి, కృష్ణాజిల్లా కిట్టెపట్టుల జాతీయ యువజనసంఘముల అధ్వర్యమున జరగబోవు పథకాలు నిషేధించినారు. సుంబాయిలో జరగిన ఆంధ్రరాష్ట్ర జాతీయ విద్యార్థిమహాసభకు అధ్యక్షత వహించిన శ్రీ కాశీనాథ గారికై మద్రాసు ప్రభుత్వము ఎన్నో ఆంక్షలు ఉత్తరువులు గావించినది. ఇక పత్రికా స్వాతంత్ర్యమును గురించి చేసిన ప్రత్యేకముగ చెప్పనవలసిన యంశము మరియు లేదు. పత్రికలపై యనాదినను ప్రభుత్వము పడుచున్న నిర్బంధాజ్ఞల చేసు వివరింపనేమి. పత్రికాధికారులకు సూక్ష్మంగానైనా తెలియగలవు.

ఎంతకాలం సహించడం?

ప్రాథమిక పౌరహక్కులపై జరుగుచున్న ఈ అత్యాచారములు ఎంతకాలము [illegible] ! [illegible] ప్రజలు [illegible] ఎప్పుడు? [illegible] ఇంగ్లండు, [illegible] ఇంగ్లండు [illegible] ఇంగ్లండు [illegible] ఇంగ్లండు